

Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev
Večna pot 111, 1000 LJUBLJANA

PROJEKT
»NAVADNI NETOPIRJI - PRAV POSEBNI
SOSEDJE! OHRANIMO CERKVENA ZATOČIŠČA
NAVADNEGA NETOPIRJA«

DRUGO VMESNO POROČILO

Ljubljana, 26.3.2015

Splošni podatki o prejemniku

Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev (SDPVN)

Večna pot 111, 1000 Ljubljana

Kontaktna oseba: Simon Zidar

Telefon: 031 354 300

e-pošta: netopirji@sdpvn-drustvo.si

naslov spletne strani društva: <http://www.sdpvn-drustvo.si>

(zavihek o projektu: <http://www.sdpvn-drustvo.si/projekt-navadni-netopirji.html>)

Številka pogodbe o financiranju:

2330-14-000296

Projekt se izvaja s finančno pomočjo Ministrstva za okolje in prostor

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Poročilo pripravili

Kosor Nastja, dipl. biol (UN)

Kotnik Jasmina, dipl. biol. (UN)

Zidar Simon, dipl. biol. (UN)

Priporočen način citiranja: Kosor N., Kotnik J., Zidar S. 2015. Projekt »NAVADNI NETOPIRJI - PRAV POSEBNI SOSEDJE! Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja« Drugo vmesno poročilo. Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev. 44 str, 29 prilog.

Reproduciranje tega poročila in fotografij ni dovoljeno brez predhodnega soglasja avtorjev poročila in/ali avtorjev fotografij.

KAZALO

1	UVOD	1
2	IZVEDBA ČISTILNE AKCIJE, OHRANITVENIH UKREPOV IN PREDAVANJA V CERKLJAH NA GORENJSKEM	1
2.1	Dogovarjanje za izvedbo čistilne akcije in ohranitvenih ukrepov.....	2
2.2	Oglaševanje čistilne akcije in predavanja	2
2.3	Čistilna akcija odstranjevanja gvana	2
2.4	Izvedba ohranitvenih ukrepov	3
2.5	Predavanje za javnost	3
3	IZVEDBA ČISTILNE AKCIJE IN OHRANITVENIH UKREPOV V GORIČI VASI.....	4
3.1	Dogovarjanje za izvedbo čistilne akcije in ohranitvenih ukrepov.....	4
3.2	Oglaševanje čistilne akcije	4
3.3	Čistilna akcija odstranjevanja gvana	5
3.4	Izvedba ohranitvenih ukrepov	5
4	IZVEDBA PREDAVANJ ZA OSNOVNE ŠOLE IN USTVARJALNE DELAVNICE V VRTCIH	6
4.1	Izvedba predavanja za osnovno šolo	6
4.2	Izvedba ustvarjalne delavnice v vrtcu	6
5	PROMOCIJSKI MATERIAL	7
5.1	Zloženka	7
6	PREDSTAVITEV AKTIVNOSTI PROJEKTA V TISKANIH MEDIJIH	7
7	PREDSTAVITEV AKTIVNOSTI PROJEKTA V ELEKTRONSKIH MEDIJIH	8
8	Viri in literatura	9
9	Dokazila o izvedenih aktivnostih	10

VSEBINSKO POROČILO

1 UVOD

Člani Slovenskega društva za proučevanje in varstvo netopirjev (SDPVN) smo septembra 2014 pričeli z izvajanjem projekta *»Navadni netopirji – prav posebni sosedje! Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja«*, v katerem se ukvarjamo z obstoječimi cerkvenimi zatočišči navadnega netopirja (*Myotis myotis*). Vsako leto je zabeležen vsaj en podatek o uničenem oz. okrnjenem cerkvenem zatočišču te ogrožene vrste, zato je njen ohranitveni status ocenjen za neugodnega. Do uničenja zatočišča največkrat pride, ker upravljavce cerkva moti golobje gvano, netopirsko gvano ali sama prisotnost netopirjev v cerkvi. Netopirskega gvana se lahko skozi leta nakopiči veliko, posebej pri navadnemu netopirju, saj gre za eno večjih evropskih vrst netopirjev. Samice tvorijo velike porodniške skupine in nemalokrat se jih lahko v enem zatočišču zbere tudi več sto.

V sklopu projekta smo izbrali 4 cerkve, na katerih smo v časovnem obdobju od septembra 2014 do 25. marca 2015 izvedli čistilne akcije odstranjevanja gvana oz. netopirskih iztrebkov. Prav tako smo izvedli nekatere preostale ohranitvene ukrepi, ki so jih že oblikovali in predlagali izvajalci monitoringa *»Monitoring populacij izbranih ciljnih vrst netopirjev«* skozi leta.

Naš cilj ni samo izboljšati stanje nekaterih obstoječih cerkvenih zatočišč navadnega netopirja s čistilnimi akcijami in ostalimi ohranitvenimi ukrepi, temveč zagotoviti tudi pozitiven odnos predvsem lokalnega prebivalstva do prisotnosti netopirjev v krajevni cerkvi. Slednje dosegamo s predavanji za osnovnošolce in lokalno skupnost, z otroškimi delavnicami v vrtcih in z deljenjem promocijskega materiala (magnetov in zloženek) na vseh naših aktivnostih. S pomočjo promocijskega materiala smo in bomo dosegli, da cilji in nameni projekta dosežejo tudi krajane, ki se naših aktivnosti niso ali se v prihodnje ne bodo udeležili.

Z zgoraj omenjenimi aktivnostmi smo in še bomo omogočili trajnostno ohranitev kotišč, s tem pa bomo prispevali tudi k izboljšanju ohranitvenega stanja navadnega netopirja v Sloveniji.

2 IZVEDBA ČISTILNE AKCIJE, OHRANITVENIH UKREPOV IN PREDAVANJA V CERKLJAH NA GORENJSKEM

Tretjo čistilno akcijo v sklopu projekta smo izvedli **7. marca 2015** na župnijski cerkvi Marijinega vnebovzeta v **Cerkljah na Gorenjskem**.

Na dogodku v Cerkljah na Gorenjskem smo tako združili štiri v prijavi projekta predvidene aktivnosti:

- Aktivnost 1: Čiščenje netopirskega gvana na štirih izbranih cerkvah
- Aktivnost 2: Izvajanje ohranitvenih ukrepov, ki so potrebni za ohranitev cerkvenih zatočišč navadnih netopirjev
- Aktivnost 3: Oglaševanje dogodkov: predavanja, čistilna akcija, tisk plakatov
- Aktivnost 4: Izvedba predavanj in opazovanje netopirjev »Navadni netopirji- prav posebni sosedje« (delna izvedba)

2.1 Dogovarjanje za izvedbo čistilne akcije in ohranitvenih ukrepov

Že meseca oktobra 2014 smo se dogovorili za datum izvedbe čistilne akcije in za izvedbo prvih ohranitvenih del po sami čistilni akciji - položitev plastične ponjave pod višiče porodniške skupine navadnih netopirjev. V mesecu februarju 2015 smo ponovno uspešno vzpostavili kontakt z gospodom župnikom Stanislavom Gradiškom in marca 2015 izvedli čistilno akcijo. Prav tako je pogovor stekel o drugem načrtovanem ohranitvenem ukrepu.

2.2 Oglaševanje čistilne akcije in predavanja

Za namen oglaševanja čistilne akcije in predavanja z naslovom »Navadni netopirji - prav posebni sosedje!« smo oblikovali vabilo (Priloga 1). Vabila v tiskani obliki A3 smo obesili na OŠ Davorina Jenka, na oglasno desko župnijske cerkve, v knjižnici Cerklje, na oglasne deske Mladinskega centra Cerklje, TIC Cerklje in Biotehniške fakultete v Ljubljani.

Prav tako smo z dogodkom seznanili študente biologije na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, člane društva SDPVN, TIC Cerklje in nekatera preostala naravovarstvena društva (Priloga 1 in 2). Dogodek smo objavili tudi na društveni spletni strani Facebooka (Priloga 3 – 5).

TIC Cerklje je na našo pobudo dogodek vnesel na svojo spletno stran in v koledar dogodkov (Priloga 6 in 7). Najava dogodka je bila prav tako objavljena na spletni strani Dela (Priloga 8) in drugih spletnih straneh (Priloga 9) in v biltenu Trdoživ (Priloga 10).

2.3 Čistilna akcija odstranjevanja gvana

Čistilna akcija na cerkvi Marijinega vnebovzetja v Cerkljah na Gorenjskem je potekala v soboto, 7. marca 2015, s pričetkom ob 10:00 uri. Na akciji se je zbralo 5 prostovoljcev (Priloga 11). Po 2 urah čiščenja smo s cerkve znosili 25 vreč netopirskega gvana ter ostalega materiala, kar je v teži nanoslo med 200 in 250 kg. Gvano smo razdelili med udeležence.

Slika 1: Čiščenje podstrešja cerkve Marijinega vnebovzetja v Cerkljah na Gorenjskem (Foto: Jasmina Kotnik).

2.4 Izvedba ohranitvenih ukrepov

Del cerkvenega podstrešja, pod visiščem porodniške skupine navadnega netopirja, smo prekrili s ponjavo (velikosti 6m x 8m), kar bo v prihodnje omogočalo hitrejšo odstranitev gvana.

Slika 2: Predel cerkvenega podstrešja pod visiščem porodniške skupine navadnega netopirja A) pred čistilno akcijo in B) po njej ter C) po položitvi ponjave (Foto: Jasmina Kotnik).

2.5 Predavanje za javnost

Po čistilni akciji, dne 7. marca 2015, smo ob 12.00 uri izvedli predavanje z naslovom »Netopirji – prav posebni sosede!« v veroučni učilnici poleg cerkve Marijinega vnebovzetja v Cerkljah na Gorenjskem. Predavanja se je skupaj s predavateljico udeležilo 5 oseb (Priloga 11).

Slika 3: A) Zadovoljni čistilci po zaključeni čistilni akciji (Foto: Jasmina Kotnik), B) ter utrinek s predavanja, kjer je predavateljica Jasmina Kotnik predstavila navadne netopirje kot prav posebne sosede (Foto: Nastja Kosor).

3 IZVEDBA ČISTILNE AKCIJE IN OHRANITVENIH UKREPOV V GORIČI VASI

Četrto čistilno akcijo v sklopu projekta smo izvedli **21. marca 2015** na cerkvi Imena Marijinega v **Goriči vasi**.

Na dogodku v Goriči vasi smo tako združili 3 v prijavi projekta predvidene aktivnosti:

- Aktivnost 1: Čiščenje netopirskega gvana na štirih izbranih cerkvah
- Aktivnost 2: Izvajanje ohranitvenih ukrepov, ki so potrebni za ohranitev cerkvenih zatočišč navadnih netopirjev
- Aktivnost 3: Oglaševanje dogodkov: predavanja, čistilna akcija, tisk plakatov

3.1 Dogovarjanje za izvedbo čistilne akcije in ohranitvenih ukrepov

V mesecu novembru 2014 so potekala prva dogovarjanja v povezavi s čistilno akcijo, v začetku meseca marca 2015 pa smo se dogovorili za točen datum čistilne akcije in izvedbo ohranitvenih ukrepov na cerkvi. Izvedli smo tudi ogled in dogovarjanje z zunanjim izvajalcem za izvedbo zahtevnejših ohranitvenih ukrepov. Ti ukrepi se bodo začeli izvajati v začetku aprila, material za izvedbo pa smo že finančno pokrili z avansom po predračunu.

3.2 Oglaševanje čistilne akcije

Za namen oglaševanja čistilne akcije smo oblikovali vabilo (Priloga 18). Vabila formata A3 smo s pomočjo ključarja cerkve namestili na osnovni šoli dr. Franceta Prešerna v Ribnici in na oglasnih deskah po Ribnici ter na Oddelku za biologijo Biotehniške Fakultete Univerze v Ljubljani. Prav tako smo jih poslali na elektronske naslove študentov biologije na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, članov društva SDPVN, in nekaterim naravoslovnim društvom. Dogodek smo najavili tudi na društveni spletni strani Facebooka (Priloga 19) in v biltenu Trdoživ (Priloga 10).

3.3 Čistilna akcija odstranjevanja gvana

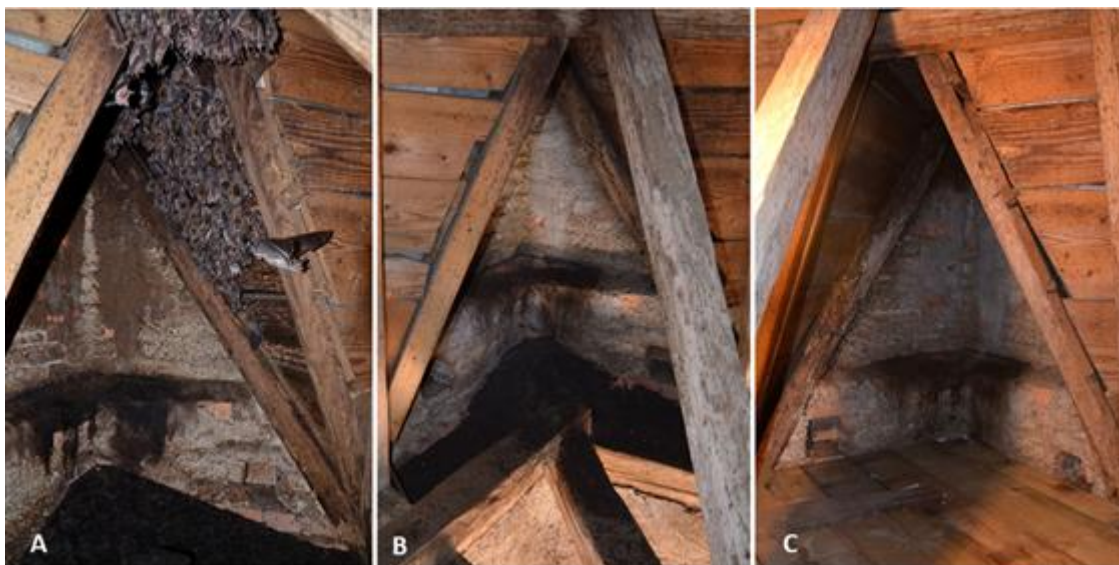
Čistilna akcija na cerkvi Imena Marijinega v Goriči vasi je potekala v soboto, 21. marca 2015, s pričetkom ob 10:00 uri. Na akciji se je zbralo 9 prostovoljcev (6 članov SDPVN-ja, in 3 prostovoljci (Priloga 20)). Po 3 urah čiščenja smo s cerkve znosili 10 vreč netopirskega gvana (ocena 70 – 100 kg). Gvano smo razdelili med udeležence, nekaj pa smo ga podarili ključarju omenjene cerkve, saj je gvano naravno gnojilo.

Slika 4: Čiščenje podstrešja cerkve Imena Marijinega v Goriči vasi (Foto: Simon Zidar).

3.4 Izvedba ohranitvenih ukrepov

Po čistilni akciji dne 21.3.2015 smo ob pomoči ključarja izvedli glavni ohranitveni ukrep na cerkvi. V predelu zvonika smo s prostovoljnim delom nad zvonovi namestili leseni podest. Material zanj pa je doniral gospod ključar. Tako smo napravili pregrado, ki bo preprečila, da bi gvano padalo v nižje predele zvonika in dodatno onesnažilo zvonik ter zvonove. Po podestu smo namestili tudi plastično ponjavo, ki bo omogočala lažje čiščenje gvana v prihodnje.

Slika 5: Zvonik cerkve v Goriči vasi A) pred čiščenjem – julija 2014, B) po čiščenju marec 2015 in C) po namestitvi lesenega poda (Foto: Simon Zidar).

4 IZVEDBA PREDAVANJ ZA OSNOVNE ŠOLE IN USTVARJALNE DELAVNICE V VRTCIH

V časovnem obdobju december 2014 – marec 2015, smo predvideli izvedbo dveh predavanj za osnovno šolo (*Aktivnost 4: Izvedba predavanj in opazovanja netopirjev »Navadni netopirji – prav posebni sosedge!«*). Na OŠ Davorina Jenka v Cerkljah na Gorenjskem sta bili izvedeni 2 predavanji (eno v sklopu projekta in še eno dodatno prostovoljno). Na OŠ Stopiče pa bo predavanje izvedeno v petek, 27.3.2015.

V časovnem obdobju december 2014 – marec 2015 smo predvideli izvedbo ene otroške delavnice s kratkim predavanjem v vrtcu (*Aktivnost 5: Izvedba treh ustvarjalnih delavnic v vrtcih s kratkim predavanjem: »Navadni netopirji – prav posebni sosedge!«*). V vrtcu OŠ Sodražica smo izvedli kar dve delavnici.

4.1 Izvedba predavanja za osnovno šolo

V mesecu februarju je potekla uspešna komunikacija z Osnovno šolo Davorina Jenka v Cerkljah na Gorenjskem. Meseca marca 2015 smo izvedli dve predavanji, na katerih je bilo prisotnih 64 učencev sedmih razredov in 76 učencev devetih razredov (Priloga 22). V sklopu predavanja smo jim predstavili biologijo in ekologijo netopirjev, govorili smo o varstvu in ogroženosti netopirjev ter učence opozorili na prisotnost porodniške skupine navadnih netopirjev v njihovi neposredni bližini. Le nekaj stavb stran od osnovne šole je cerkev Marijinega vnebovzetja, ki so jo leta 2012 prvič zabeležili kot kotišče navadnega netopirja, je pa to eno od le petih znanih kotišč te vrste na Gorenjskem (Presetnik *in sod.* 2012).

Slika 6: Izvedba predavanj na OŠ Davorina Jenka za A) devetošolce (Foto: Simon Zidar) in B) sedmošolce (Foto: Nastja Kosor).

4.2 Izvedba ustvarjalne delavnice v vrtcu

Dogovarjanje in izvedbo drugega sklopa ustvarjalnih delavnic s kratko predstavitevijo netopirjev smo izvedli v mesecu marcu 2015 in sicer v vrtcu **Vrtec OŠ Sodražica**. Izvedli smo 2 otroški delavnici v dveh različnih skupinah predšolskih otrok (Priloga 25). Netopirje je tako spoznalo skupaj 39 otrok, ki so v sklopu delavnice izdelali tudi

vsak svojega barvnega netopirje iz odpadnih rolic toaletnega papirja, kolaž papirja, tršega kartona in plastičnih oči.

Slika 7: A) Pogovor o netopirjih ob slikah in netopirnici, B) izdelani pisani netopirji skupine Levčki (Foto: Arhiv Vrtca Sodražica) in C) navdušenje otrok v skupini Medvedki nad prejetimi magnetki (Foto: Jasmina Kotnik).

5 PROMOCIJSKI MATERIAL

Izdelan promocijski material (zloženka in magnetke) smo razdeljevali udeležencem čistilnih akcij, otroških delavnic in predavanj za osnovne šole in splošno javnost.

5.1 Zloženka

Izdali smo promocijsko zloženko z naslovom »Navadni netopirji – prav posebni sosedje!« (Priloga 28). V zloženki smo povzeli nekaj osnovnih dejstev in zanimivosti o netopirjih in razložili njihovo nenadomestljivo vlogo v okolju. Napisali smo, kje vse lahko netopirji bivajo in se osredotočili na tista zatočišča, ki so blizu človeškim bivališčem in tudi na problematiko, ki tako nastane. Poudarili smo zaščitenost in ogroženost netopirjev in tudi podali točne napotke, kako ravnamo v primeru, ko se netopirji nahajajo prav v naši neposredni bližini. Besedo več smo namenili vrsti navadnega netopirja in obrazložili problem ohranjanja njegovih zatočišč v stavbah.

Zloženka je namenjena širokemu krogu ljudi. Cilj zloženke je predstaviti netopirje kar najširši javnosti, razbiti nekatere tabuje, ki se držijo netopirjev, in širiti ozavešanje o teh ogroženih in zaščitenih živalih.

Zloženke je bila zaradi ugodnejše ponudbe tiskanja izdana v več izvodih (3000 izvodov namesto načrtovanih 2000).

6 PREDSTAVITEV AKTIVNOSTI PROJEKTA V TISKANIH MEDIJAH

Reportaža o čistilni akciji v Cerkljah na Gorenjskem s slikovnim gradivom, je bila objavljena v časopisu NeDELO (8.3.2015) (Priloga 15). Novinka ga. Hans se je udeležila čistilne akcije. Člani društva smo izpeljali intervju in ji podali dodatne informacije, ki so ji služile za sestavo objavljenega prispevka.

Reportaža o čistilni akciji v Cerkljah na Gorenjskem, je bila objavljena tudi v lokalnem časopisu Gorenjski glas (10.3.2015) (Priloga 17). Čistilne akcije se je udeležila novinarka ga. Šubič, ki je izpeljala intervju s koordinatorji projekta, kar je bila osnova za sestavo prispevka.

V 6. številki revije *Trdoživ - bilten slovenskih biologov in ljubiteljev narave*, ki je izšla v decembru 2014, je bil objavljen prispevek z naslovom »Navadni netopirji – prav posebni sosedje!«. V njem smo predstavili ogroženost in ekologijo navadnega netopirja ter predstavili projektne aktivnosti. Bilten so prejeli vsi člani 7 naravoslovnih društev, dostopen pa je tudi na spletni strani društva: http://www.sdpvn-drustvo.si/FOTKE/TRDOZIV/Trdoziv06_0107_v01-WEB.pdf (Priloga 29).

V decembru je izšla tudi 11. številka biltena Slovenskega društva za proučevanje in varstvo netopirjev *Glej, netopir!*. V njem smo pisali o izvedenih aktivnostih v sklopu projekta in predstavili projekt. Na temo projekta je bilo objavljenih 5 krajših prispevkov. Glasilo so prejeli vsi člani društva, dostopno pa je tudi na spletu: http://www.sdpvn-drustvo.si/FOTKE/PROJEKTI/Publikacije/Glej_netopir_11stevilka_splet.pdf (strani 10-13 in 16).

7 PREDSTAVITEV AKTIVNOSTI PROJEKTA V ELEKTRONSKIH MEDIJAH

Prispevki o izvedeni tretji čistilni akciji v sklopu projekta v Cerkljah na Gorenjskem so bili objavljeni na uradni spletni strani društva (Priloga 12), Facebook strani društva (Priloga 13), na spletni strani časopisa Delo (Priloga 14) in na spletni strani časopisa Gorenjski glas (Priloga 16).

Prispevek o izvedeni četrti čistilni akciji v sklopu projekta v Goriči vasi je bil predstavljen na Facebook strani društva (Priloga 21).

Prispevki o izvedbi predavanj na OŠ Davorina Jenka v Cerkljah na Gorenjskem in otroških delavnic v vrtcu OŠ Sodražici so bili objavljeni na uradni spletni strani društva (Prilogi 24 in 26) in na Facebook spletni strani društva (Prilogi 23 in 27).

8 Viri in literatura

Presetnik, P., T. Knapič, M. Podgorelec & A. Šalamun, 2012. Monitoring populacij izbranih ciljnih vrst netopirjev za leto 2012. Končno poročilo. Naročnik: Ministrstvo za okolje in prostor, Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju.

Zidar S., Kotnik J., Kosor N. 2015. Projekt »NAVADNI NETOPIRJI - PRAV POSEBNI SOSEDJE! Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja« Prvo vmesno poročilo. Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev. 48 str, 30 prilog.

9 Dokazila o izvedenih aktivnostih

Dokazila o izvedbi čistilne akcije, ohranitvenih ukrepov in predavanja na cerkvi Marijinega vnebovzeta v Cerkljah na Gorenjskem:

Priloga 1: Vabilo 1 na dogodek v Cerkljah na Gorenjskem

Priloga 2: Vabilo 2 na dogodek v Cerkljah na Gorenjskem

Priloga 3: Najava dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na Facebooku

Priloga 4: Ponovna najava 1 dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na Facebooku

Priloga 5: Ponovna najava 2 dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na Facebooku

Priloga 6: Najava dogodka 1 v Cerkljah na Gorenjskem na spletni strani Turističnega informacijskega centra Cerklje

Priloga 7: Najava dogodka 2 v Cerkljah na Gorenjskem na spletni strani Turističnega informacijskega centra Cerklje

Priloga 8: Najava dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na spletni strani Dela

Priloga 9: Najava dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na spletni strani »Heyevent«

Priloga 10: Najava dogodkov v Cerkljah na Gorenjskem in v Goriči vasi v biltenu TRDOŽIV (stran 54)

Priloga 11: Seznam udeležencev čistilne akcije in predavanje na dogodku v Cerkljah na Gorenjskem, 7.3.2015

Priloga 12: Objava opisa izvedenega dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na uradni spletni strani društva

Priloga 13: Objava opisa izvedenega dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na Facebook spletni strani društva

Priloga 14: Objava opisa izvedenega dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na spletni strani časopisa DELO

Priloga 15: Objava opisa izvedenega dogodka v Cerkljah na Gorenjskem v tiskanem mediju NeDELO

Priloga 16: Objava opisa izvedenega dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na spletni strani Gorenjski Glas

Priloga 17: Objava opisa izvedenega dogodka v Cerkljah na Gorenjskem v tiskanem v lokalnem tiskanem mediju Gorenjski glas

Dokazila o izvedbi čistilne akcije, ohranitvenih ukrepov na cerkvi Imena Marijinega v Goriči vasi

Priloga 18: Vabilo na dogodek v Goriči vasi

Priloga 19: Najava dogodka v Goriči vasi na Facebooku

Priloga 20: Seznam udeležencev čistilne akcije na dogodku v Goriči vasi, 21.3.2015

Priloga 21: Objava opisa izvedenega dogodka v Goriči vasi na Facebook spletni strani društva

Dokazila o izvedbi predavanja za devetošolce in sedmošolce na OŠ Davorina Jenka v Cerkljah na Gorenjskem

Priloga 22: Seznam udeležencev predavanja na OŠ v Cerkljah na Gorenjskem (le devetošolci)

Priloga 23: Objava fotografij in opis izvedenega dogodka na OŠ v Cerkljah na Gorenjskem na Facebooku

Priloga 24: Objava fotografij in opis izvedenega dogodka na OŠ v Cerkljah na Gorenjskem na uradni spletni strani društva

Dokazila o izvedbi otroške delavnice v vrtcu OŠ Sodražica:

Priloga 25: Potrdilo o izvedbi otroške delavnice v vrtcu OŠ Sodražica

Priloga 26: Objava fotografij in opis izvedenega dogodka v vrtcu OŠ Sodražica na uradni spletni strani društva

Priloga 27: Objava fotografij in opis izvedenega dogodka v vrtcu OŠ Sodražica na Facebook spletni strani društva

Druge priloge

Priloga 28: Promocijska zloženka z naslovom »Navadni netopirji – prav posebni sosedge!«

Priloga 29: - Objava prispevka o projektu v biltenu Trdoživ (stran 42-43)

Priloga 1: Vabilo 1 na dogodek v Cerkljah na Gorenjskem (februar 2015)

SLOVENSKO DRUŠTVO ZA PROUČEVANJE
IN VARSTVO NETOPIRJEV
vabi na dogodek:

ALI VEŠ KJE PRE-
BIVAM?

**ŽUPNIJSKA CERKEV
MARIJINEGA VNEBOVZETJA**
Cerklje na Gorenjskem
7. marec 2015

**PRIDI IN SPOZNAJ TA SKRIVNOSTNA
BITJA!**

10.00 ČISTILNA AKCIJA CERKVE
Odstranjevanje netopirskih iztrebkov s podstrehe cerkve
Marijinega vnebovzetja

12.00 PREDAVANJE
"Navadni netopirji - prav posebni sosedje!"
Veroučna učilnica
ALI PIJEJO KRI? ZAKAJ SO KORISTNI? SE NAM LAHKO
ZAPLETEJO V LASE?

Aktivnosti v Cerkljah na Gorenjskem potekajo v okviru projekta "Navadni netopirji - prav posebni sosedje! Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja" projekt se izvaja s finančno pomočjo Ministerstva za okolje in prostor in Ministerstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Priloga 2: Vabilo 2 na dogodek v Cerkljah na Gorenjskem (februar 2015)

Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev
vabi na dogodek:

**Ali veš kje
prebivam?**

**Župnijska cerkev
Marijinega vnebovzetja
Cerklje na Gorenjskem
7. marec 2015**

**PRIDI IN SPOZNAJ
TA SKRIVNOSTNA BITJA!**

10:00 ČISTILNA AKCIJA CERKVE
Odstranjevanje netopirskih iztrebkov s podstrehe cerkve Marijinega vnebovzetja

12:00 PREDAVANJE
» Navadni netopirji – prav posebni sosedje!«
Veroučna učilnica v župnišču
ALI PIJEJO KRI? ZAKAJ SO KORISTNI? SE NAM LAHKO ZAPLETEJO V LASE?

Aktivnosti v Cerkljah na Gorenjskem potekajo v okviru projekta »Navadni netopirji– prav posebni sosedje! Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja.« Projekt se izvaja s finančno pomočjo Ministrstva za okolje in prostor in Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Priloga 3: Najava dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na Facebooku (februar 2015)

<https://www.facebook.com/events/848546681854971/>

3. ČISTILNA AKCIJA

Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev
Uredi stran

MOJI DOGODKI

- 24 Prihajajoči
- Zgodovina
- Ustvari

MAR 07 3. ČISTILNA AKCIJA

Javno · Hosted by Slovensko društvo za proučevanje in varstvo...

Hosting # Urejanje ...

7. marec at 10:00
pred približno 2 tedni/ednoma

Cerklje na Gorenjskem [Show Map](#)

PRIDI IN SPOZNAJ POLETNO DOMOVANJE NAVADNIH NETOPIRJEVI!

V slopu projekta "Navadni netopirji - prav posebni sosede!" bomo izvedli že tretjo čistilno akcijo odstranjevanja gvana - netopirskih iztrebkov, s cerkvenega podstrešja.

10:00 ČISTILNA AKCIJA
Dobimo se pred cerkvijo Župnijske cerkve Marijinega vnebovzetja v Cerkljah na Gorenjskem

GOSTJE

4	4	256
went	mogoče	povabljenih

VPOGLEDI

450 doseženih	80 ogledov	9 vpletenih
0 new this week	0 new this week	0 new this week

Posodobljeno pred kakšno minuto

Priloga 4: Ponovna najava 1 dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na Facebooku (marec 2015)

<https://www.facebook.com/sdpvn/photos/a.430802917027383.1073741828.429420247165650/756092224498449/?type=1&theater>

<https://www.facebook.com/sdpvn/photos/a.430802917027383.1073741828.429420247165650/756092224498449/?type=1&theater>

Facebook Yahoo Mail Domov bet365 - Sports Bett... Torrentz Prijava v Bank@Net Spread Insiders Free Picks: Premium... Poceni elektrika

Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev
Objavil Jasmina Kotnik (?)
2. marec · Urejeno ·

Pridruži se nam v soboto, 7.3.2015, ob 10:00 uri in spoznaj poletno zatočišče NAVADNIH NETOPIRJEVI!

Počistimo njihovo domovanje še preden se vrnejo iz prezimovališč, kot so jame, rudniki, kletni prostori stavb..

označi osebe na fotografiji · Dodaj lokacijo · Uredi

Ni mi všeč · Komentiraj · Deli z ostalimi

Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev, Nina Markovic, Nina Nemec, Živa Bombek and 9 ostalih like this.

Dejelo 3-krat

Napiši komentar...

ALI VEŠ KJE PREBIVAM?

ŽUPNIJSKA CERKEV MARIJINEGA VNEBOVZETJA
Cerklje na Gorenjskem
7. marec 2015

PRIDI IN SPOZNAJ TA SKRIVNOSTNA BITJA!

10.00 ČISTILNA AKCIJA CERKVE
Odstranjevanje netopirskih iztrebkov s podstrehe cerkve Marijinega vnebovzeta

12.00 PREDAVANJE
"Navadni netopirji – prav posebni sosede!"
Verožna učilnica
ALI PUJEJO KRI? ZAKAJ SO KORISTNI? SE NAM LAHKO ZAPLETEJO V LASE?

Aktivnosti v Cerkljah na Gorenjskem potekajo v okviru projekta "Navadni netopirji – prav posebni sosede! Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja" projekt se izvaja s finančno pomočjo Ministrstva za okolje in prostor in Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Priloga 5: Ponovna najava 2 dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na Facebooku (marec 2015)

<https://www.facebook.com/sdpvn/photos/a.430802917027383.1073741828.429420247165650/756926301081708/?type=1&theater>

ALI VEŠ KJE PREBIVAM?

VABLJENI, da se nam pridružite to **soboto, 7.3.15,** ob **10:00** uri na ČISTILNI AKCIJI, ko bomo skupaj s cerkvenega podstrešja odstranili netopirske iztrebke – gvano.

PRIDI in videl/-a boš, ker čez poletje domujejo navadni netopirji, samice in njihovi mladički!

Cerklje na Gorenjskem
Župnijska cerkev Marijinega vnebovzetja

Ali veš kako dolgo živijo netopirji?
Pridi in izvedel/-a boš.
12.00 PREDAVANJE
PROSTORI ŽUPNIŠČA

Pridruži se nam na že **TRETJI** čistilni akciji v sklopu projekta „Navadni netopirji – prav posebni sosedje. Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja“. Projekt se izvaja s finančno pomočjo Ministrstva za okolje in prostor in Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev
Objavi Jasmina Kotnik · 4. marec · 15 ·

Že TRETJA čistilna akcija!

Počistimo domovanje navadnih netopirjev še preden se vrnejo!

Obledi stara oblačila in se nam pridruži!... Prikaži več

Označi osebe na fotografiji · Dodaj lokacijo · Uredi

Ni mi všeč · Komentiraj · Deli z ostalimi

Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev, Jan Gojznikar, Nastja Kosor, Borka Borec and 3 ostalih like this.

Napiši komentar...

Priloga 6: Najava dogodka 1 v Cerkljah na Gorenjskem na spletni strani Turističnega informacijskega centra Cerklje

http://www.cerklje.si/236.0.html?action=show_desc&item=48093

iskani niz:

Gorenjski Glas Aerodrom Ljubljana

Občina Cerklje na Gorenjskem

[Domov](#) [Predstavitev](#) [Občina](#) [Turizem](#) [Župan](#)

Predstavitev
Občina
Upravna enota
Polijska pisarna Cerklje
Gospodarske javne službe
Urbanizem

Poslovni imenik
Zobna ordinacija
Koledar dogodkov
Galerija fotografij

Povezave
Iskanje
Kontakt
Arhiv novic

Novice izpod Krvavca
Glas izpod Krvavca
Uradni vestnik
Pismo županu
Lokalne volitve
Telefonija-vračilo vlaganj
Fotonatečaj

Kulturni hram
Športna dvorana

Koledar dogodkov

Naziv:
Navadni netopirji – prav posebni sosede! Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja

Kategorija:
Splošno

Začetek:
07.03.2015

Konec:
07.03.2015

Opis:
Pričetek ob 10:00 pred cerkvijo Marije vnebovzete v Cerkljah
Opis dogodka:
Navadni netopirji, ki čez poletje prebivajo v podstrešnih prostorih župnijske cerkve Marijinega vnebovzetja v Cerkljah na Gorenjskem, niso prav nič navadni. Tako kot vse vrste netopirjev v Sloveniji – teh je namreč 28 – so posebni, skrivnostni, ogroženi, zaščiteni in imajo nenadomestljivo vlogo v naravi. Pridruži se nam na čistilna akciji, v soboto 7.3.15 ob 10:00 uri dopoldne, cerkvenega podstrešja župnijske cerkve Marijinega vnebovzetja in spoznaj poletno zatočišče navadnih netopirjev! Skupaj bomo, kot bi mignil, počistili netopirske iztrebke - gvano, ki je po svetu cenjeno kot odlično gnojilo. Sledilo bo predavanje, od 12:00 uri v prostorih župnišča, kjer bomo skupaj razbili tabuje in mite o netopirjih! Projekt »Navadni netopirji – prav posebni sosede! Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja« se izvaja s finančno pomočjo Ministrstva za okolje in prostor in Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Organizator:
Slovensko društvo za opazovanje proučevanje netopirjev
jasmina.kotnik89@gmail.com

Občina Cerklje na Gorenjskem
Trg Davorina Jenka 13
4207 Cerklje na Gorenjskem
tel: 04 / 281-58-00
fax: 04 / 281-58-20
e-mail: obcinacerklje@siol.net

PISO
prostorski informacijski
sistem občin

TIC - VSTOPI

KAM, KJE, KDAJ (kliknite na mesec)
Marec 2015

Hrana iz naše bližine

Priloga 7: Najava dogodka 2 v Cerkljah na Gorenjskem na spletni strani Turističnega informacijskega centra Cerklje

http://www.cerklje.si/fileadmin/cerklje_user_global/documents/Ostalo/drugo/KOLEDAAR_A4_MAREC_2015.pdf

7. marec		Krvavec	slovenskega smučanja z retro zabavo na terasi Brunarice Sonček <i>Organizacija: RTC Krvavec</i>
Sobota, 7. marec	Ob 14. uri	Večnamenska športna dvorana Cerklje	REDNI LETNI OBČNI ZBOR DRUŠTVA UPOKOJENCEV CERKLJE <i>Organizacija : Društvo upokojencev Cerklje</i>
Sobota, 7. marec	Ob 10. uri	Pred župnijsko cerkvijo Marijinega vnebovzeta v Cerkljah	NAVADNI NETOPIRJI –PRAV POSEBNI SOSEDJE! OHRANIMO CERKVENA ZATOČIŠČA NAVADNEGA NETOPIRJA Čistilna akcija podstrešja cerkve, sledi (ob 12. uri) predavanje o netopirjih <i>Organizacija: Slovensko društvo za opazovanje proučevanje netopirjev</i>
Nedelja, 8. marec		Krvavec	DAN ŽENA NA SMUČIŠČU KRVAVEC – ugodnosti in vsebine za žene Ob nakupu ene karte smučata dve, ob plačilu enega tečaja se uči dve! <i>Organizacija: RTC Krvavec</i>
Nedelja, 8. marec	Ob 19. uri	Kulturna dvorana Adergas	100 SRČNIH KONCERTOV - OB DNEVU ŽENA, nastopa pevka Manca Izmajlova in violinist Benjamin Izmajlov <i>Organizacija: Manca Izmajlova in Benjamin Izmajlov v sodelovanju z KUD Pod Lipo Adergas</i>
Nedelja, 8. marec	Ob 19. uri	Kulturni hram Ignacija Borštnika Cerklje	SREČANJE ODRASLIH FOLKLORNIH SKUPIN

Priloga 8: Najava dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na spletni strani Dela (Marec 2015)

<http://www.delo.si/novice/okolje/s-cerkvene-podstrehe-bodo-odstranjevali-netopirske-iztrebke.html>

DELO SI NOVICE pogledi DELOINDOM :polet Nepremičnine

DELO
torek, 24.03.2015

Novice Svet Gospodarstvo Mnenja Šport Kultura Znanje P

Novice » Okolje » S cerkvene podstrehe bodo odstranjevali netopirske iztrebke

Tweet 0 +1 0 Log in

S cerkvene podstrehe bodo odstranjevali netopirske iztrebke

Še pred prihodom netopirjev čistilna akcija v župnijski cerkvi v Cerkljah na Gorenjskem in predavanje o prav posebnih sosedih.

Marjana Hanc, Kranj
čet, 05.03.2015, 15:00

Ključne besede:

- navadni netopirji, odstranjevanje iztrebkov, Cerklje na Gorenjskem, cerkev Marijinega vnebovzetja, Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev.

Priloga 9: Najava dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na spletni strani »Heyevent« (Marec 2015)

<http://heyevent.com/event/848546681854971/3-cistilna-akcija>

[See personal event tips?](#)
[Sign in using Facebook](#)

3. ČISTILNA AKCIJA

Saturday, 7 March, 10:00 Cerklje na Gorenjskem, Cerklje na Gorenjskem

Speed Up Your Downloads!
Make your Downloads run faster.

Lind

3. ČISTILNA AKCIJA

PRIDI IN SPOZNAJ POLETNO DOMOVANJE NAVADNIH NETOPIRJEVI!

V slopu projekta "Navadni netopirji - prav posebni sosede!" bomo izvedli že tretjo čistilno akcijo odstranjevanja gvana - netopirskih iztrebkov, s cerkvenega podstrešja.

10:00 ČISTILNA AKCIJA

 4 attendees (286 invited)

Venue

Priloga 10: Najava dogodkov v Cerkljah na Gorenjskem in v Goriči vasi v biltenu TRDOŽIV (stran 54)

http://www.sdpvn-drustvo.si/FOTKE/TRDOZIV/Trdoziv06_0107_v01-WEB.pdf

Napovednik

Zagozd

oktober 2014–oktober 2015

S projektom nameravamo povečati vpliv civilne družbe na sprejemanje nove gozdne zakonodaje in s tem zagotoviti sonaravno upravljanje z gozdom. Več na <http://dinaricum.si>.

Razstava o Muri

Na gradu Cmurek na Tratah je odprta stalna razstava Skrivnostni svet reke Mure. Razstavljene so fotografije Marijana Gabra, Mete Povž, Petra Valiča in Janeza Gregorija.

Varstvo dvoživk v Ljubljani

februar–april 2015

Večna pot, Ljubljana
Vabljeni na večerna prenašanja dvoživk čez cesto, kjer bomo postavili zaščitno ograjo.
Več na <http://dvozivke.blogspot.com>.

Botanični večeri

2. februar 2015, 18.00

Gimnazija Bežigrad, Ljubljana
Predavanje dr. Nejca Jogana: Ni vsaka praprotna glivostnica (o malo redkejših in prezrtih praprotnih naše flore).

Odonatološki večer

18. februar 2015, 18.00

Medobčinska splošna knjižnica Žalec
Predavanje Matjaža Bedjaniča: Pisani svet kačjih pastirjev ribnika Vrbje.

Obletnica društva Dinaricum

Očistimo domovanja navadnih netopirjev

marec–april 2015

Goriča vas, Cerklje na Gorenjskem
V sklopu projekta Navadni netopirji – prav posebni sosedje! bomo s podstrešij dveh cerkva, kjer se v poletnem času zadržujejo pomembne kolonije navadnih netopirjev, v čistilni akciji odstranili gvano in s tem prispevali k izboljšanju odnosa upravljavcev cerkva do prisotnosti netopirjev. Udeleženci bodo gvano lahko odnesli tudi domov – je odlično naravno gnojilo za rastline. Več na <http://www.sdpvn-drustvo.si>.

Čezmejni herpetološki izlet

28. marec 2015

obmejno območje Štajerske na avstrijski strani
Na pobudo herpetologov z avstrijske Štajerske, bomo v Avstriji skupaj izpeljali popis česnovke (*Pelobates fuscus*) in plavčkov (*Rana arvalis*).
Več: <http://www.herpetolosko-drustvo.si>.

Ekosistemi Balkana

25. april–3. maj 2015

Dojransko jezero, Makedonija
Tradicionalni izobraževalni tabor študentov biologije.
Več na <http://dsb.biologija.org>.

Pastirstvo za boljše sobivanje človeka in medveda v Alpah

maj–september 2015

V letu 2015 bomo nadaljevali s projek-

Čezmejni herpetološki izlet

9. maj 2015

obmejno območje Štajerske na slovenski strani
Skupaj s herpetologi z avstrijske Štajerske bomo izvedli popis plazilcev v enem od slabše raziskanih UTM-kvadratov.
Več: <http://www.herpetolosko-drustvo.si>.

SOD-ovanje: Gorenjska

26.–28. junij 2015

Zgornja Radovna
Tradicionalni odonatološki terenski vikend.

Raziskovalni tabor študentov biologije

17.–28. julij 2015

Bela krajina
Tradicionalni raziskovalni tabor študentov biologije.
Več na <http://dsb.biologija.org>.

VI. Balkanski botanični kongres

21.–25. september 2015

Reka, Hrvaška
Kongres bo potekal v soorganizaciji hrvaškega (HBoD) in slovenskega botaničnega društva (BDS).

OPOMBE:

Več o dogodkih preberite na spletnih straneh pristojnih društev ali sledite nji-

Priloga 11: Seznam udeležencev čistilne akcije in predavanja na dogodku v Cerkljah na Gorenjskem, 7.3.2015

Aktivnost v sklopu projekta: NAVADNI NETOPIRJI – PRAV POSEBNI SOSEDE!
Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja.
Naslov aktivnosti, kraj in datum: ČISTILNA AKCIJA, Cerkev Marijinega vnebovzeta, Cerklje na Gorenjskem, 7.3.2015
in PREDAVANJE

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

	Ime in priimek	Kraj bivanja	Podpis	Ime in priimek	Kraj bivanja	Podpis
1				14		
2				15		
3				16		
4				16		
5				18		
6				19		
7				20		
8				21		
9				22		
10				23		
11				24		
12				25		
13				26		

Priloga 12: Objava opisa izvedenega dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na uradni spletni strani društva

<http://www.sdpvn-drustvo.si/projekt-navadni-netopirji-5.html>

SLOVENSKO DRUŠTVO ZA PROUČEVANJE IN VARSTVO NETOPIRJEV

KDO SMO?

CLANSTVO

NETOPIRJI

VARSTVO

PROJEKTI

NASVETI

~~LETISMN~~

PUBLIKACIJE

SODELUJ

POVEZAVE

Čistina okolja odstranjevanja netopirskega gvana s cerkve Marijinega vnebovzeja v Cerkljah na Gorenjskem

Na prvo soboto meseca marca smo izvedli že tretjo čistilno akcijo v okviru projekta »Navadni netopirji – prav posebni sosedje! Z metami, lopatami, začetnimi masami ter ročavicami smo se podali na podstrešje cerkve Marijinega vnebovzeja v Cerkljah na Gorenjskem. Tam se v preteklih mesecih nahajala eno izmed je petih kosov navadnega netopirja na Gorenjskem. S čistilnimi akcijami in drugimi ohranitvenimi ukrepi skušamo za ohranjanje kosov le ogojene in zaščitene vrste.

Kupi gvana so nas pričakali na kupoli znotraj cerkvenega podstrešja. Le pet prostovoljcev je v dveh urah nabralo kar okoli 250 kg netopirskih iztrezkov – gvana. Nato smo na cerkveno podstrešje položili tudi plastično ponjavo, da bomo v prihodnje gvana, ki se bo nabralo, lažje odstranili. Podstrešje je sedaj počiščeno, še preden se bodo vanj vrnili netopirji po prezimovanju v jamah.

SLOVENSKO DRUŠTVO
ZA PROUČEVANJE IN
VARSTVO NETOPIRJEV

VIČNA POT 111
1000 LJUBLJANA
NETOPIRISKOPVO.DRUSTVO.SI

AKTUALNO

Priloga 14: Objava opisa izvedenega dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na spletni strani časopisa DELO (8.3.2015)

<http://www.delo.si/novice/slovenija/na-zupniscu-storklje-na-podstrehi-netopirji.html>

DELO NOVICE pogledi DELOINDOM :polet Nepremičnine PRIJAVA | REGISTRACIJA

DELO
torek, 24. 03. 2015

58% višja donosnost kapitala
30% višji prihodki na zaposlenega
25% višja dodana vrednost od slovenskega povprečja

Novice Svet Gospodarstvo Mnenja Šport Kultura Znanje Prosti čas Multimedija Naročite se

Na župnišču štoklje, na podstrehi netopirji

Netopirji odganjajo predsodke in tudi s čistilnimi akcijami v cerkvenih zatočiščih ozaveščajo javnost.

Marijana Hlanc - Kranj
red., 08. 03. 2015, 08:00

Ključne besede: netopirji, netopirji, ostrih

Na župnišču štoklje, na podstrehi netopirji

Netopirsko gvano je dobro mineralno gnojilo. Foto: Aleš Černivec/Delo

Cerkve na Gorenjskem – Na podstrešju tukajšnje župnijske cerkve Matijeve vnetovzele so včeraj Jasmina, Nastja, Renata, Antonio in Tajda v projektu »Navadni netopirji – prav posebni sosedje! Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja« odstranjevali netopirski gvano. V dobi uri in pol so napolnili 15 vreč, našli pa so tudi dva kadavris, poginule odrasle netopirje.

Jasmina Kotnik iz Slovenskega društva za proučevanje in varstvo netopirjev je odlična poznavalka netopirjev, o njih piše magistrsko nalogo. V krašdem predahu med akcijo nam je pojasnila, da želi s kolegi netopirski prostor nad cerkveno kupolo očistiti iztrebkov še pred prihodom netopirjev. Pozimi si namreč najdejo domovanja v bližnjih jamah v oddaljenosti do 50 kilometrov, v čista kotošča pa naj bi se vrnili marca ali aprila. »S čistilnimi akcijami, pred kratkim v cerkvi Sv. Duha v Čednjemku, ko smo opazili tudi dva mala podkovnjaka, in sv. Jožefa v Doljem Suhoju pri Metliki, ko smo odstranili zares

90 LITROV BREZPLAČN

Nova finančna priloga Dela.

SVET KAPITALA

Vsak zadnji petek v mesecu.
Prvič 27. marca

Slovenija

Riko toži Novomeščane za 700.000 evrov
Goran Hladik, Ljubljana, 08. 03. 2015

Župan Gregor Macdonald: Da hrona leta Črncar 2 ni mogla umreti

Papirnica Gorikane bi kupila dvorec, ki ga je ohromila
Marijana Hlanc - Kranj, 08. 03. 2015

Direktor in sodnik meščanskega parlamenta Arslan: Sloga je umazala razgovor in vložila izbiro proti občinski razpisu

Priloga 15: Objava opisa izvedenega dogodka v Cerkljah na Gorenjskem v tiskanem mediju NeDELO – objavljeno 8. 3. 2015

v svoje ure, ko je z vseh koncev države v to srednjeveško mesto prispelo približno 7000 ljubiteljev jurčevega pohoda.

BOJAN RAJŠEK

Dobra hrana in pijača ob poti pa še vreme je bilo zelo usmiljeno do vseh turististih, ki so raje vzeli v roke pohodne palice in se odpravili na dobrih 15 kilometrov dolgo pot, kot pa da bi doma poleževali in bili sami sebi

Na župnišču štoklje, na podstrehi netopirji

Netopirci Odganjajo predsodke in tudi s čistilnimi akcijami v cerkvenih zatočiščih ozaveščajo javnost

CERKJE NA GORENSKEM – Na področju tukajšnje župnije cerkve Marijinega vnebovstaja ne večarj Jasmina, Nastja, Renata, Antonio in Tajda in projekti »Navadni netopirji – prav posebni sosedi! Ohranimo cerkevna zatočišča navadnega netopirja« odstranjevali netopirski gvan. V dobri uri in pol smo napolnili 15 vreč, našli pa smo tudi dva kadavra, poginula odrasla netopirja.

MARIANA HANC

Jasmina Kotnik iz Slovenskega društva za proučevanje in varstvo netopirjev je odlična poznavalka netopirjev, o njih piše magistrske naloge. V krajšem predalu med akcijo nam je povedala, da želi s kolegi netopirji prostor nad cerkvono kupolo očistiti iztrebkov še pred prihodom netopirjev. Pozimi si namreč najdejo domovanja v bližnjih jamah v oddaljenosti do 50 kilometrov, v čista korita pa naj bi se vrnila marca ali aprila. »S čistilnimi akcijami, pred kratkim v cerkvi Sv. Duha v Češnjemur, smo

rinili v hrib proti Pristavi in naprej
proti Zavrtačam.

Vsako prvo soboto marca

Veliko pobornikov je bilo mladih, ki se dobro presrešali s tekmoči pribojški, še več pa je bilo tistih, ki so prvič šli po pisateljevi poti. Pot so izrazdno odprli ob 150-letnici Jurčičevega rojstva (4. 8. 1844), torej leta 1994, in od takrat je pohod organizirano vsako leto, vendar se je v letu 1996 vnsko prvo soboto v marcu.

»Veste, trava in tudi zelenjava sta po-
tem zelo zelo temno zeleni,« je dejal.

paradižnika, dobrodošel pa je tudi pri lončnicah, je prikimala tudi Jasmina. Mimogrede, netopirski gvano se da kupiti tudi v trgovinah pri nas, kilogram stane 15 evrov, vendar ti iztrebki niso od tukajšnjih netopirjev, ampak iz Azije.

Ker so na cerkijanski župnijski cerkvi leta 2008 zamenjali streho in takrat vse temeljito očistili, gvana navadnih netopirjev včeraj ni bilo tako zelo veliko. Po zadnjih podatkih iz avgusta 2012 pa se je na tem podstresu vse t. porodniški koloniji razširilo na 32 odraslih navadnih netopirjev, med njimi so prevladovali samice. Samci so namreč samotarji in imajo družbo radi le jeseni, ko se parijo. Tako samica konec maja ali junija na začetku junija lahko v miru skoti enega mladiča, po štirih do šestih tednih, ko je povsem odvisen od maternega mleka, pa je netopirček sposoben za samostojnost. Da bi bilo v prihodnje manj težav, so včeraj po končani čistilni akciji pod visšice namestili folijo. Na vsakih nekaj let bomo to folijo samo zložili in jo odstranili, predvidoma poleti pa bomo prišli na podstrešje prešetati netopirje, napovedala prastina.

Priloga 16: Objava opisa izvedenega dogodka v Cerkljah na Gorenjskem na spletni strani Gorenjski Glas (10. 3. 2015)

<http://www.gorenjskiglas.si/article/20150310/C/150319975/1082/1019/cerkev-ocistili-iztrebkov->

PRILAVA | REGISTRACIJA | RSS | FACEBOOK | NAVODILO | OGLAŠEVANJE | POŠLJITE
Lokalna novica je brezplačna, 24. marec 2015 68 let

Gorenjski Glas

DOMOV | GORENJSKA | GOSPODARSTVO | KRONIKA | ŠPORT | ZAMINVOSTI | GG PLUS | PROSTI ČAS | EDICIE

SLOVENIJA

Ustavni zakon | Arhiv Glasnikov

Kranj 14°
dnevno oblačno
vihar: 46 %
veter: SV, hitrost: 7 km/h

2/17
torok

3/14
sreča

7/15
četrtek

Vremenska napoved

Prometne informacije

Na podstrežju cerkve v Cerkljah se je nabralo skoraj 250 kilogramov netopirskih iztrebkov.
/ Foto: Tina Doki

Cerkev očistili iztrebkov

Obvestila: Ana Šušter
Kategorije: Arhiv Glasnikov / kronika, 10. marec 2015 / 11.17

Na podstrežju cerkve v Cerkljah že dolga leta živijo navadni netopirji, ki pa za seboj puščajo tudi iztrebke. In čiščenje slednjih so se v soboto lotili člani društva za proučevanje in varstvo netopirjev.

Cerkije – Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev izvaja projekt Navadni netopirji – prav posebni sosedje!, s katerim se zavzemajo za ohranitev in izboljšanje cerkvenih zatočišč navadnega netopirja. V sklopu enoletnega projekta bodo njegovi člani podstrežja štirih cerkev očistili netopirskih iztrebkov. Lani so denimo že očistili cerkev v Čednjemku, v soboto pa so se podali na podstrežje župnijske cerkve v Cerkljah. V dobrih dveh urah so napolnili 25 vreč z 200–250 kilogrami iztrebkov, ki so jih netopirji izločili od leta 2008. Tedaj so namreč menjali streho cerkve in zadnjič očistili podstrešne prostore.

Navadni netopirji tako kot vse ostale vrste netopirjev pri nas sodi med zavarovane živalske vrste. Njegova zatočišča oz. kote so v veliki meri vezana na človeška bivališča, predvsem cerkvena podstrežja in zvonike. Porodniške skupine lahko štejejo tudi več sto osebkov, kar posledično pomeni velike količine iztrebkov. »Nekateri zato netopirje preganjajo in celo poizkušajo. V zadnjem desetletju je bila petina znanih koteč navadnega netopirja uničena, desetina pa resno ogrožena. S tem projektom želimo prispevati k ohranitvi zatočišč ter čim dlje javnost informirati o vrlogi netopirjev v naravi ter tako izboljšati odnos do te vrste. Poudariti želimo, da niso nevarni, ne plileto krvi, se ne zapletajo v lase, temveč so zanimivi in

45. TEDEN SLOVENSKE DRAME
www.TSD.SI
27.3.–7.4.2015
Dokument je to, zgodba ima to – mesto!

Šok in nevera!
Znanstveniki iz Slovenije so odkrili neverno vsakodnevno hrano, ki s pogostejšo uporabo povečuje potenco. Seksologi opozarjajo: po daljši uporabi lahko erekcija traja celo 3 ure. [Preberite več >>](#)

Kažipot

MAREC 2015

Priloga 17: Objava opisa izvedenega dogodka v Cerkljah na Gorenjskem v tiskanem v lokalnem tiskanem mediju Gorenjski glas – objavljeno 10. 3. 2015

GORENJSKI GLAS
torek, 10. marca 2015

GORENJSKA info@g-glas.

Cerkev očistili iztrebkov

Na podstrešju cerkve v Cerkljah že dolga leta živijo navadni netopirji, ki pa za seboj puščajo tudi iztrebke. In čiščenja slednjih so se v soboto lotili člani društva za proučevanje in varstvo netopirjev.

ANA ŠUBIC

Cerklje – Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev izvaja projekt Navadni netopirji – prav posebni sosedje!, s katerim se zavzemajo za ohranitev in izboljšanje cerkvenih zatočišč navadnega netopirja. V sklopu enoletnega projekta bodo njegovi člani podstrešja štirih cerkev očistili netopirskih iztrebkov. Lani so denimo že očistili cerkev v Češnjeku, v soboto pa so se podali na podstrešje župnijske cerkve v Cerkljah. V dobrih dveh urah so napolnili 25 vreč z 200–250 kilogrami iztrebkov, ki so jih netopirji izločili od leta 2008. Tedaj so namreč menjali streho cerkve in zadnjič očistili podstrešne prostore.

Navadni netopir tako kot vse ostale vrste netopirjev pri nas sodi med zavarovane živalske vrste. Njegova zatočišča oz. kottišča so v veliki meri vezana na človeška bivališča, predvsem cerkvena podstrešja in zvonike. Porodniške skupine lahko štejejo tudi več sto osebkov, kar posledično pomeni velike količine iztrebkov. »Nekateri zato netopirje preganjajo in celo pobijajo. V zadnjem desetletju je bila petina znanih kottišč navadnega

Na podstrešju cerkve v Cerkljah se je nabralo skoraj 250 kilogramov netopirskih iztrebkov.

netopirja uničena, desetina pa resno okrnjena. S tem projektom želimo prispevati k ohranitvi zatočišč ter čim širšo javnost informirati o vlogi netopirjev v naravi ter tako izboljšati odnos do te vrste. Poudariti želimo, da niso nevarni, ne pijejo krvi, se ne zapletajo v lase, temveč so zanimivi in tudi koristni. So naravni insekticidi, saj plenijo nočno aktivne žuželke, s čimer zmanjšujejo škodo na naših sadovnjakih in poljih. Gvano oz. netopirski iztrebki so v svetu cenjeni kot odlično gnojilo, zaradi zaužitih žuželk vsebuje veliko mineralnih snovi, dušik, kalij, kalcij, fosfor ... Prodajajo ga v trgovinah, ne sicer gvano iz Slovenije, ampak iz azijskih držav, cene pa dosega tudi 15 evrov za kilogram,« je povedala članica društva Jasmina Kotnik.

Na Gorenjskem so poleg Cerklj in Češnjeka znana še tri kottišča navadnega netopirja, in sicer v Zasiplu, Selcih in Zabreznici. V vseh petih cerkvah naj bi po ocenah živel od 300 do 500 netopirjev, od tega preko trideset v cerkvenem podstrešju v Cerkljah. »Nekje morajo živeti, sicer pa ne povzročajo nobenih težav,« pove cerkljanski župnik Stane Gradišek, ki si je rezerviral eno od 25 vreč netopirskih iztrebkov. Kot pravi, ni boljšega gnojila. Gvano je namreč preizkusil po zadnjem čiščenju cerkvenega podstrešja v letu 2008, trava in zelenjava pa sta bili tedaj zahvaljujoč dušiku zelo močno temno zelene barve, se spominja.

Priloga 18: Vabilo na dogodek v Goriči vasi

Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev
vas vabi na dogodek:

Navadni NETOPIRJI -prav posebni sosede!

Cerkev Imena Marijinega , GORIČA VAS
sobota, 21. marec 2015

10:00 AKCIJA ČIŠČENJA PODSTREŠJA CERKVE

- odstranjevanje netopirskih iztrebkov (gvana) s podstrehe in zvonika cerkve Imena Marijinega v Goriči vasi
- cerkev je pomembno bivališče ogroženih navadnih netopirjev, kjer poleti samice kotijo in vzrejajo mladiče

POMAGAJMO JIM IN OČISTIMO NJIHOVO BIVALIŠČE!
- očiščeno gvano je odlično naravno gnojilo - udeleženci, ga bodo lahko odnesli tudi domov

Netopirji so OGROŽENI in KORISTNI!
LEPO VABLJENI!

Aktivnosti v Goriči vasi potekajo v okviru projekta »NAVADNI NETOPIRJI – PRAV POSEBNI SOSEDE! Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja«. Projekt se izvaja s finančno pomočjo Ministrstva za okolje in prostor.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Priloga 19: Najava dogodka v Goriči vasi na Facebooku (Marec 2015)

<https://www.facebook.com/sdpvn/photos/a.430802917027383.1073741828.429420247165650/762119830562355/?type=1&theater>

Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev
vas vabi na dogodek:

Navadni NETOPIRJI -prav posebni sosedje!

**Cerkev Imena Marijinega , GORIČA VAS
sobota, 21. marec 2015**

**10:00 AKCIJA ČIŠČENJA
PODSTREŠJA CERKVE**

- odstranjevanje netopirskih iztrebkov (gvana) s podstrehe in zvonika cerkve Imena Marijinega v Goriči vasi
- cerkev je pomembno bivališče ogroženih navadnih netopirjev, kjer poleti samice kotijo in vzrejajo mladiče

POMAGAJMO JIM IN OČISTIMO NJIHOVO BIVALIŠČE!

- očiščeno gvano je odlično naravno gnojilo - udeleženci, ga bodo lahko odnesli tudi domov

**Netopirji so OGROŽENI in KORISTNI!
LEPO VABLJENI!**

Aktivnosti v Goriči vasi potekajo v okviru projekta »NAVADNI NETOPIRJI – PRAV POSEBNI SOSEDJE! Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja«. Projekt se izvaja s finančno pomočjo Ministrstva za okolje in prostor.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

 Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev
Objavil Simon Zidar (?)
13. marec · Urejeno ·

Ponovno vabimo na ČISTILNO AKCIJO
ODSTRANJEVANJA GVANA!

Zakaj netopirci čistimo gvano?

- Ker s tem vzdržujemo zatočišča netopirjev.
- Ker s tem pokažemo, da nam ni vseeno za netopirje!
- Ker s tem ozaveščamo javnost o pomenu netopirjev!
- Ker bo čiščenje tokrat omogočilo postavitev lesenega podesta, ki bo preprečeval nadaljnje onesnaženje zvonika z gvanom.
- Ker je to prav posebno doživetje! 😊

Pridite si pogledat "porodnišnico" navadnih netopirjev v živo!
Lepo vabljeni!

označi osebe na fotografiji · Dodaj lokacijo · Uredi

Všeč mi je · Komentiraj · Deli z ostalimi

👍 Osebam Živa Bombek, Simon Zidar, Ana Pucelj in še 6 drugim je to všeč.

🔄 1 delitev

 Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev Po čistilni akciji bo tudi kratka predstavitev netopirjev in projekta "Navadni netopirji - prav posebni sosedje!". Res lepo vabljeni!

 Napiši komentar...

Priloga 20: Seznam udeležencev čistilne akcije na dogodku v Goriči vasi, 21.3.2015

NAVADNI NETOPIRJI - PRAV POSEBNI SOSEDE!

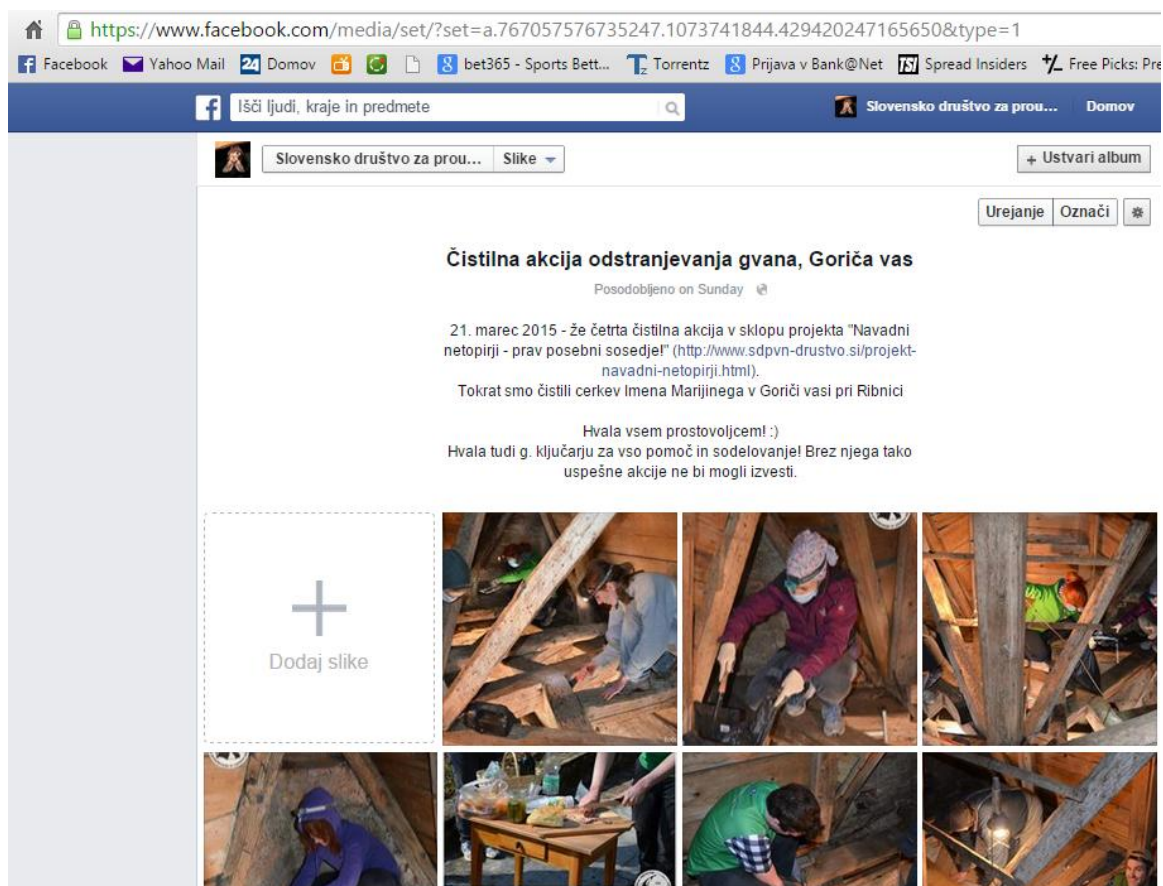
Aktivnost v sklopu projekta: NAVADNI NETOPIRJI – PRAV POSEBNI SOSEDE!
Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja.
 Naslov aktivnosti, kraj in datum: *čistilna akcija cerkev Imena Marijinega, Goriča vas, 21.3.2015*

	Ime in priimek	Kraj bivanja	Podpis	Ime in priimek	Kraj bivanja	Podpis
1				14		
2				15		
3				16		
4				17		
5				18		
6				19		
7				20		
8				21		
9				22		
10				23		
11				24		
12				25		
13				26		

Priloga 21: Objava opisa izvedenega dogodka v Goriči vasi na Facebook spletni strani društva

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.767057576735247.1073741844.429420247165650&type=1>

Priloga 22: Seznam udeležencev predavanja na OŠ v Cerkljah na Gorenjskem (le devetošolci)

Predavanje v sklopu projekta: NAVADNI NETOPIRJI – PRAV POSEBNI SOSEDEJE!
Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja.
 Kraj in datum: *Predavanje za 9. razred OŠ Davorna Janka, Cerklje na Gorenjskem, 2.3.2015*

	Ime in priimek	Kraj bivanja	Podpis	Ime in priimek	Kraj bivanja	Podpis
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						

REPUBLIKA SLOVENIJA
 MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

(se nadaljuje)

Aktivnost v sklopu projekta: NAVADNI NETOPIRJI – PRAV POSEBNI SOSEDEJE!
Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja.

Naslov aktivnosti, kraj in datum: *Prilomski za 9. razred OŠ Celije na Čarenskem, 2.3.2015*

	Ime in priimek	Kraj bivanja	Podpis	Ime in priimek	Kraj bivanja	Podpis
27						
28						
29						
30						
31						
32						
33						
34						
35						
36						
37						
38						
39						

(se nadaljuje)

Aktivnost v sklopu projekta: NAVADNI NETOPIRJI – PRAV POSEBNI SOSEDEJ!

Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja.

Naslov aktivnosti, kraj in datum:

Predavanje za gvarnike, oš cerkve in Gorenskem, 2. 3. 2015

	Ime in priimek	Kraj bivanja	Podpis	Ime in priimek	Kraj bivanja	Podpis
53						
54						
55						
56						
57						
58						
59						
60						
61						
62						
63						
64						
65						

Priloga 23: Objava fotografij in opis izvedenega dogodka na OŠ v Cerkljah na Gorenjskem na Facebooku (marec 2015)

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.760429894064682.1073741841.429420247165650&type=3>

Priloga 24: Objava fotografij in opis izvedenega dogodka na OŠ v Cerkljah na Gorenjskem na uradni spletni strani društva (marec 2015)

<http://www.sdpvn-drustvo.si/projekt-navadni-netopirji-7.html>

www.sdpvn-drustvo.si/projekt-navadni-netopirji-7.html

SLOVENSKO DRUŠTVO ZA PROUČEVANJE IN VARSTVO NETOPIRJEV

KDO SMO?
ČLANSTVO
NETOPIRJI
VARSTVO
PROJEKTI
NASVETI
ENTOMN
PUBLIKACIJE
SODELUJ
POVEZAVE

Predavanja »Navadni netopirji – prav posebni sosede!« na OŠ Davorina Jenka, Cerklje na Gorenjskem

Kdo sploh so netopirji in kako izjemna bitja so, smo v dveh predavanjih predstavili 140 osnovnošolcem OŠ Davorina Jenka v Cerkljah na Gorenjskem. Sedmošolci in devetošolci so 2. marca 2015 skupaj z učiteljicami naravoslovja poslušali o skrivnostnem svetu nočnih ponočnjakov. Na predavanju smo med drugim prisluhnili tudi zanimivim eholokacijskim klicem netopirjev, ki jih lahko slišimo le z uporabo posebnih ultrazvočnih detektorjev in spoznali, da vampirski netopirji živijo le v tropski Ameriki.

Največ glasnega presenečenja je na predavanju požela fotografija številne gruč navadnih netopirjev. Te namreč lahko štejejo nekaj sto osebkov, ki se tesno stiskajo en ob drugega. Učenci pa so tudi izvedeli, da ti zelo posebni sosede bivajo prav v njihovi neposredni bližini. Le nekaj stavb stran od šole na cerkvenem podstrešju cerkve Marijinega vnebovzetja v poletnih mesecih namreč biva porodniška skupina navadnih netopirjev.

SLOVENSKO DRUŠTVO ZA PROUČEVANJE IN VARSTVO NETOPIRJEV
VEČNA POT 111
1000 LJUBLJANA
NETOPIRJE@SDPVN-DRUSTVO.SI

AKTUALNO

Priloga 25: Potrdilo o izvedbi otroške delavnice v vrtcu OŠ Sodražica

Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev
Večna pot 111
1000 Ljubljana

VRTEC SODRAŽICA
Osnovna šola dr. Ivan Prijatelj Sodražica
Cesta notranjskega odreda 10
1317 Sodražica

POTRDILO o izvedbi otroške delavnice

Dne, 5.3.2015, smo člani društva SDPVN obiskali vrtec v Sodražici in izvedli 2 otroški delavnici v sklopu projekta »Navadni netopirji – prav posebni sosede! Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja.« Otroci so prav tako prejeli magnetke, ki so bili izdelani v sklopu projekta.

SKUPINA 1:

Vzgojiteljica, skupine LEVČKI, META HRIBAR, s podpisom potrjuje izvedbo aktivnosti.

Število otrok v skupini: 20

Podpis vzgojiteljice: Hribar M.

Podpis člana SDPVN, ki je izvedel delavnico: Jasmina Kotnik

SKUPINA 2:

Vzgojiteljica, skupine MEDVEDICI, ANA PUTRE, s podpisom potrjuje izvedbo aktivnosti.

Število otrok v skupini: 19

Podpis vzgojiteljice: Ana Putre

Podpis člana SDPVN, ki je izvedel delavnico: Marjeta

DODATEK: Bilo je zanimivo, poučno in odlično izvedeno.

SKUPINA 1: Imamo dovoljenje, da lahko fotografije, ki so nastale v času delavnice objavimo v delnem poročilu zgoraj omenjenega projekta, društveni reviji Glej netopir!, biltenu Trdoživ, uradni spletni strani društva in Facebook strani društva. ☒ Da / Ne

OPOMBE:

SKUPINA 2: Imamo dovoljenje, da lahko fotografije, ki so nastale v času delavnice objavimo v delnem poročilu zgoraj omenjenega projekta, društveni reviji Glej netopir!, biltenu Trdoživ, uradni spletni strani društva in Facebook strani društva. ☒ Da / Ne

OPOMBE: Bilo je super, otroci navdušeni, nastja je bila 1A.

Priloga 26: Objava fotografij in opis izvedenega dogodka v vrtcu OŠ Sodražica na uradni spletni strani društva

<http://www.sdpvn-drustvo.si/projekt-navadni-netopirji-6.html>

www.sdpvn-drustvo.si/projekt-navadni-netopirji-6.html

Facebook Yahoo Mail Domov bet365 - Sports Bett... Torrentz Prijava v Bank@Net Spread Insiders Free Picks: Premium... Poceni elektr

SLOVENSKO DRUŠTVO ZA PROUČEVANJE IN VARSTVO NETOPIRJEV

KDO SMO?

ČLANSTVO

NETOPIRJI

VARSTVO

PROJEKTI

NASVETI

~~ENTMNN~~

PUBLIKACIJE

SODELUJ

Otroške delavnice v vrtcu OŠ Sodražica na Dolenjskem

Meseca marca 2015 smo obiskali vrtec v Sodražici, kjer smo v dveh skupinah, pri Medvedkih in Levčkih, izvedli otroški delavnici. Netopirje smo preko fotografij predstavili kar 39 malim nadobudnežem. Presenečeni so bili predvsem nad dejstvom, da netopirji niso črni kot tema, temveč je njihova dlaka lahko siva, rjava in bela. Pokazali so nam, kako netopirji letajo z rokami in odgovorili na številna zastavljena vprašanja.

© Vrtec OŠ Sodražica

SLOVENSKO DRUŠTVO
ZA PROUČEVANJE IN
VARSTVO NETOPIRJEV

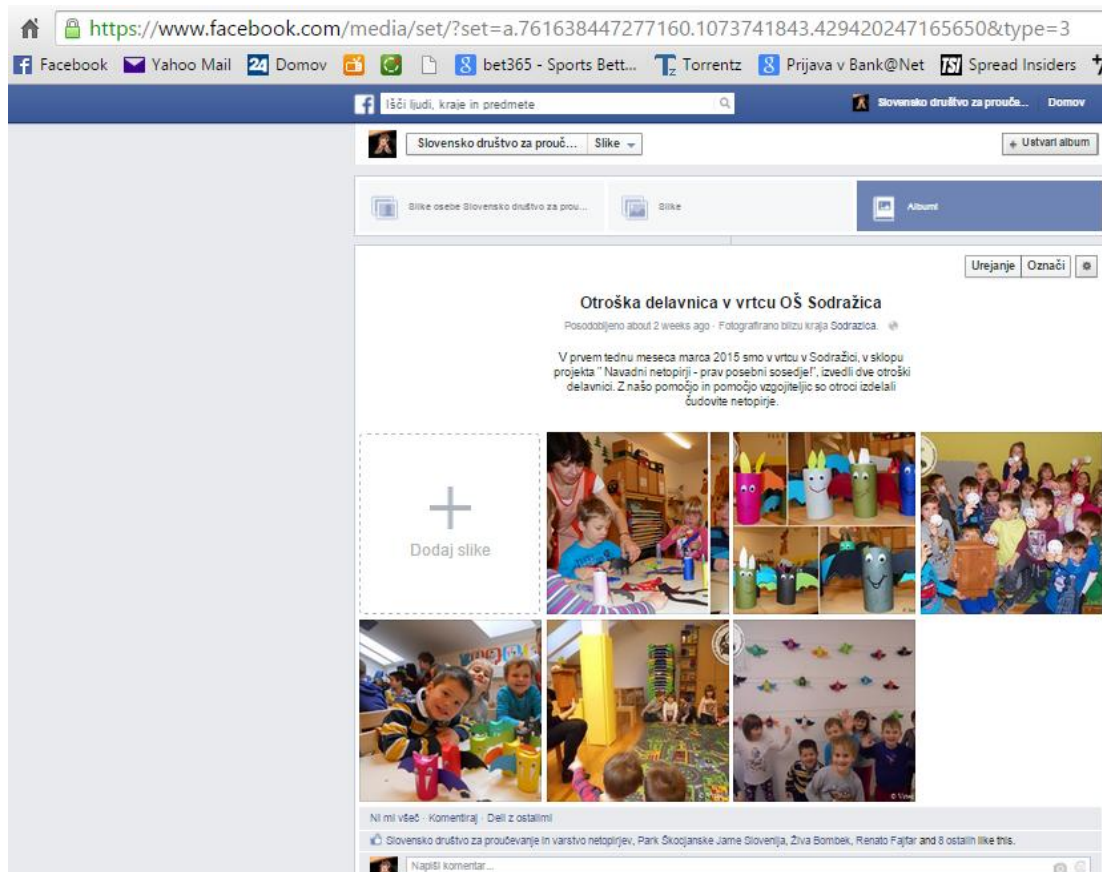
VEČNA POT 111
1000 LJUBLJANA

NETOPIRJI@SDPVN-DRUSTVO.SI

AKTUALNO

Priloga 27: Objava fotografij in opis izvedenega dogodka v vrtcu OŠ Sodražica na Facebook spletni strani društva

<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.761638447277160.1073741843.429420247165650&type=3>

Priloga 28: Promocijska zloženka z naslovom »Navadni netopirji – prav posebni sosedje!«

NAVADNI NETOPIRJI

- prav *posebni*
sosedje!

Več o netopirjih

Člani društva smo v okviru projekta v nekaj takojšnjih odstranitvah pomagali pri odstranitvi netopirjev iz izbranih cerkvenih podstrešij, ki so pomembna zatočišča navadnih netopirjev.

Vloga netopirjev v okolju je zelo pomembna, saj odlično uravnavajo številčnost žuželk. Polovijo tudi žuželke, ki jih imamo ljudje za škodljivce. Iztrebki netopirjev – gvano pa so po svetu cenjeni kot odlično naravno gnojilo.

Sporočite nam, če si z netopirji delite svoje domovanje ali sosesko, in prispevajte k boljšemu poznavanju razširjenosti netopirjev pri nas.

Pomagajte nam ohraniti te ogrožene sesalce in jih sprejmite za svoje prav posebne sosedje!

Več o netopirjih lahko izveste na straneh Slovenskega društva za proučevanje in varstvo netopirjev:

- www.sdpvn-drustvo.si in
- www.facebook.com/sdpvn.

Pridružite se nam!

IZDAJALCI • Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev
Večna pot 111, 1000 Ljubljana

BESEDLO • Jasmina Kotnik, Simon Zidar, Nastja Kosor
NASTAVNIK • Navadni netopir (Myotis myotis), foto: Simon Zidar
LEKTORIRALA • Anja Miklavčič
ODKROJENJE • Simon Zidar
TEK • Trajanus, d. o. o., Kranj, januar 2015
NALIKALA • 3.000 izvodov

ZLOŽENKA JE NASTALA V SKLOPU PROJEKTA »NAVADNI NETOPIRJI – PRAV POSEBNI SOSEDEJ!« Ohranimo cerkvena zatočišča navadnega netopirja.
Projekt se izvaja s finančno pomočjo Ministrstva za okolje in prostor.

MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Posebnost navadnih netopirjev

Navadni netopir (Myotis myotis) je ena od 28 vrst netopirjev v Sloveniji, ki je vse prej kot navadna, saj velja za eno najbolj ogroženih pri nas.

- Ta netopir je največji predstavnik svojega rodu v Evropi, vendar kljub temu tehta samo 30 gramov. Med letenjem pa je videti precej velik, saj razpon njegovih prstov presega 40 centimetrov.
- Najvišja znana starost navadnega netopirja je kar 37 let.
- Samice se čez poletje združijo v porodniške skupine. Konec maja ali v juniju samica skoti enega mladiča, ki ob rojstvu tehtja le dobrih pet gramov.
- Samci so večinoma samotarji, le jeseni si zaželejo družjenja s samicami. Takrat si lahko ustvarijo pravi harem z več partnerkami.
- Za poletna zatočišča si pri nas največkrat izbere podstrešja in zvonike cerkva. Žal pa je od tam velikokrat zelo nasilno preganjan.

Vsako leto ljudje uničijo vsaj eno poletno zatočišče navadnih netopirjev. Svoje bivališče najpogosteje izgubijo prav samice z mladiči, zato je stanje te vrste v Sloveniji skrb vzbujajoče.

S takim ravnanjem izgubljammo velik zaklad narave, ki ga naši potomci morebiti ne bodo več poznali.

Porodniške skupine navadnih netopirjev lahko strga od našaj starejše več zgozbljeni

(se nadaljuje)

Zakaj so netopirji res *posebne* živali?

1 Netopirji so edini sesalci, ki letijo. Izjemne letalne spretnosti jim omogočajo prhlji - tanka elastična opna, razpeta med dolgimi prsti, nogami in repom.

2 Čeprav imajo razvit vid, se orientirajo s pomočjo sluha. Oddajajo visokofrekvenčne klice in si s poslušanjem njihovih odmevov ustvarijo sliko prostora. Z ehlokacijo lahko zaznajo tudi kot las tanko oviro!

3 Med mirovanjem, obešeni za krempljce na nogah, povsem brez truda visijo obrnjeni z glavo navzdol. Da jim vsa kri ne vteče v glavo, poskrbijo posebne žilne zaklopke.

4 Netopirji pri nas se prehranjujejo z žuželkami (npr. nočnimi metulji, komarji, hrošči) in drugimi členonožci (npr. pajki, strigarji). Pomembno uravnavajo njihovo številčnost v okolju.

Netopirji samo z lastno težo preko sistema zračnih kanalov in prstov in stopal stojijo v spiranju, zato se med varenjem prav nič ne utrudijo.

5 So druga najbolj pestra skupina sesalcev na svetu. Raziskovalci so do danes opisali že več kot 1.200 različnih vrst netopirjev, na širšem območju Evrope pa jih najdemo več kot 40.

Netopirji so naši *sosedje*

Belorabi netopirji se pogosto radi stanejo v zelo ozke špranje na stavbah (netopirski z mladičom).

Netopirji si za svoja domovanja izbirajo mline in temne kotičke. Ne gradijo si gnezdi, temveč uporabljajo zatočišča, ki jih ponuja okolje.

Človek je s spreminjanjem narave zmanjšal število naravnih zatočišč netopirjev. Svoja bivališča si zato nekatere vrste velikokrat poiščejo tudi v naši domači soseski.

Topla podstrešja cerkva, gradov in drugih stavb jim nudijo prostor predvsem v poletnem času, ko samice kotijo in vzrejujejo mladiče.

Nekatere netopirje za zatočišča uporabljajo tudi le za palec ozke reže, kot so špranje za zunanjim lesenim opažem hiš ali odprtini polkni.

V kletih, nudnikih in jamah lahko bivajo vse leto. Predvsem pa si te vlažne prostore z nizko temperaturo izberejo za zimsko spanje.

Odprtine v deblih in vejah dreves so skivališča za kar nekaj vrst netopirjev. Svoj prostor si najprej v opuštenih duplih, debelehih razpokah ali celo za drevesno skorjo ne le v gozdih, ampak tudi v sadovnjakih in parkih.

Zelo *ogrožene* in ranljive živali

Zaradi skrivnostnega nočnega življenja jih ljudje pogosto povsem neupravičeno povezujejo z lim in temnimi. V resnici so neškodljivi, ne bodo se nam zapletli v lase ali spliti krvi.

Nimajo veliko naravnih sovražnikov, s svojim ravnanjem pa jih močno ogroža prav človek.

So ena najbolj ogroženih skupin vretenčarjev v Evropi!

Kar nekaj vrst netopirjev je odvisnih od zatočišč v stavbah, kamor se vračajo vsako leto. Ne dopustimo, da zaradi naših ravnanj ostanejo brez doma!

- Netopirjev ne vzemirajmo.
- Ne preprečujemo jim dostopa v zatočišča – ne zamrežimo njihovih preletnih odprtin.
- Ne obnavljamo delov stavb, ko so tam prisotni netopirji.

Netopirji in njihova življenjska okolja so **zavarovani** s slovensko in mednarodno zakonodajo.

Toda njihov obstoj je velikokrat odvisen prav od našega delovanja – prav mi jim lahko z razumevanjem in dobro voljo omogočimo sobivanje z nami.

Razpoke in špranje v drevo in stavbah ustrezajo brskanim netopirjem.

Priloga 29: Objava prispevka o projektu v biltenu Trdoživ (Stran 42 -43)

http://www.sdpvn-drustvo.si/FOTKE/TRDOZIV/Trdoziv06_0107_v01-WEB.pdf

Navadni netopirji – prav posebni sosedje!

Besedilo: Simon Zidar, Jasmina Kotnik in Nastja Kosor Foto: Simon Zidar

Navadni netopirji (*Myotis myotis*) niso prav nič navadni, kakor bi morali sklepati po njihovem slovenskem poimenovanju. So ena od 28 vrst netopirjev, živečih v Sloveniji, ki so vse enako posebne – prav vsaka je pomemben del narave, a žal tudi ogrožena in tako zakonsko zavarovana. Za svoja poletna dnevna zatočišča si navadni netopirji pri nas najpogosteje izbirajo človeška bivališča, najraje imajo prav prostorna podstrešja cerkva in zvonikov, kjer jih človek ne moti. A nemalokrat njihova prisotnost zmoti ljudi! Tako pride vsako leto do uničenja vsaj enega izmed njihovih zatočišč, zaradi česar ima ta ogrožena vrsta neugoden ohranitveni status. Lahko kaj storimo, da jih bodo ljudje sprejeli za svoje posebne sosede?

CERKVE Z NETOPIRJI NAJ VELJAJO ZA POSEBNE

Cerkvena podstrešja in zvoniki so zaradi le v okoli 55 cerkvah. Na izbranih mestih se zbere veliko število samic, lahko tudi več sto, ki od pomladi do jeseni sprva kotijo in nato vzgajajo svoje mladiče. Pomen teh cerkva je izjemen, saj se samice netopirjev vsako leto vračajo prav v ista zatočišča, poleg tega pa podstrešja uporabljajo v posebej občutljivem delu leta, ko skrbijo za svoj zarod. Prisotnost netopirjev v lokalni cerkvi je prav posebna naravna vrednota in prebivalci bi se lahko počutili posebej ponosne ob zavedanju, da ima

Zaprašeni, pa kljub temu z nasmeški na obrazu – s podstrešja smo odnesli skoraj 150 kg gvana.

Navadni netopir je ena največjih vrst netopirjev v Sloveniji, razpon njegovih prhuti lahko doseže 40 cm.

ogrožena vrsta »porodnišnico« prav v njihovi neposredni bližini. Tudi vloga netopirjev v okolju je izjemna, a ljudem velikokrat premalo znana. So pomemben člen ekosistema, saj vzdržujejo ge »škodljivce« na poljščinah. V zameno jih moramo le pustiti pri miru.

PROBLEMATIKA NAVADNEGA NETOPIRJA

Kot vsi netopirji tudi navadni netopirji za dostop v podstrešje ali zvonik rabijo primerno velike preletne odprtine, za kar so včasih lahko dovolj že ustrezno velike reže ali špranje, skozi katere se lahko varno priplazijo. Najpogostejši razlog za uničenje zatočišč za netopirje pomeni zaprtje ali zamreženje zunanjih odprtin na cerkvi, kar ljudje najpogosteje naredijo iz treh razlogov. Nekateri želijo pregnati golobe, ki gnezdijo v podstrešnih prostorih cerkva, s tem pa neustrezno zaprejo ali zamrežijo tudi preletne odprtine, ki jih uporabljajo netopirji. Negativni predsodki in neutemeljen strah so še vedno razlog za preganjanje ali celo namerno pobijanje netopirjev, čeprav je njihovo vznemirjanje in preganjanje zakonsko prepovedano. Porodniške kolonije samic navadnih ne-

topirjev so lahko zelo številčne, prav tako pa so ti netopirji tudi eni največjih v Evropi. Tako ni presenetljivo, da je tudi količina gvana (netopirskih iztrebkov) pod visiščem v zatočišču lahko zelo velika. Podstrešja in zatočišča netopirjev. Še en pomemben dejavnik ogrožanja na podstrešjih so obnove cerkvenih ostrešij ob neustreznem času, ko se tam zadržujejo samice z mladiči. Taki posegi so zanje lahko usodni. Netopirji so zanimive živali, ki bi jih morali varovati ne le zaradi zakonodaje na mednarodnem in državnem nivoju, temveč že zgolj zaradi spoštljivega odnosa do okolja in narave. Pomembno je, da ohranjamo vsa kotešča in zatočišča netopirjev in tako poskrbimo za njihov obstoj tudi v prihodnje. To pa lahko dosežemo že tako, da krajani in upravljavci cerkva netopirje pustijo pri miru in jih sprejmejo za svoje prav posebne sosede.

PROJEKT NAVADNI NETOPIRJI – PRAV POSEBNI SOSEDJE! OHRANIMO CERKVENA ZATOČIŠČA NAVADNEGA NETOPIRJA

Vprašanje, kaj lahko storimo za izboljšanje odnosa ljudi do netopirjev, smo si postavili tudi v Slovenskem društvu

za proučevanju in varstvo netopirjev in ideje strnili v projekt, ki ga do septembra 2015 izvajamo s finančno pomočjo Ministrstva za kmetijstvo in okolje. Preko predstavitve netopirjev in komunikacije s prebivalci okoli izbranih cerkev želimo izboljšati njihov odnos do prisotnosti netopirjev v krajevni cerkvi, hkrati pa izboljšati stanje nekaterih obstoječih ali okrnjenih cerkvenih kotečev navadnega netopirja. Cilj projekta je omogočiti trajnostno ohranitev pomembnih kotečev izbrane ciljne vrste. Največji problem upravljavcem cerkva predstavlja gvan, zato bomo člani društva s pomočjo lokalnih prebivalcev začeli prav tu in izvedli čistilne akcije odstranjevanja gvana s podstrešij. S preventivnimi ukrepi bomo preprečili kopičenje gvana na neprimernih mestih (npr. na zvonovih), uredili primernejše izletne odprtine za netopirje in preprečili dostop golobom, kjer bo to potrebno. Del projekta bo usmerjen v izobraževanje lokalnega prebivalstva na predavanjih, na delavnicah za otroke pa bomo predstavili netopirje in odpravili vse predsodke o njih. Pripravili bomo tudi zanimivo promocijsko gradivo.

PRVA ČISTILNA AKCIJA V ČEŠNJEVKU

Pred cerkvijo Sv. Duha v Češnjevku na Gorenjskem smo se zbrali v soboto, 20. septembra 2014, in na njenem podstrešju izpeljali prvo čistilno akcijo v okviru projekta. Cerkev je pomembno koteče navadnega netopirja, saj v njej letno biva najmanj 150 samic – to je vsaj četrtina osebkov te vrste na Gorenjskem. Z akcijo smo želeli pokazati, kako lahko z relativno malo vlozene

Pridni prostovoljci so na čistilni akciji na cerkvi v Češnjevku kot po tekočem traku polnili vreče z gvanom.

V poletnih mesecih se samice navadnih netopirjev na podstrešjih zberejo v večje porodniške kolonije, kjer najdemo tudi tako tesno stisnjene netopirke.

energije omogočimo prijetnejše sobivanje netopirjev in prebivalcev okoli cerkva ter zmanjšamo nejevoljo zaradi gvana. Dogodek smo izvedli jeseni, ko netopirji že zapuščajo svoja poletna zatočišča in se selijo prezimovat v jame, in ne sredi sezone, ko samice še skrbijo za neobglijene mladiče. Kljub temu se je radovedno oprezajoča gruča okoli 80 navadnih netopirjev na dan akcije še vedno zadrževala na podstrešju in opazovala dogajanje pod seboj. Vsak od 15 prostovoljcev, tako članov društva kot okoliških prebivalcev, je pograbil smetišnico in metlo, vrečke za smeti ali celo

Pred čistilno akcijo na podstrešju cerkve v Češnjevku (zgoraj) in po njej.

Upravitelji cerkva največkrat zmoti velika količina gvana, ki ga več sto osebkov velika skupina netopirjev pušča pod svojim visiščem.

lopato! S skupnimi moči smo po 2 urah in pol čiščenja s cerkvenega podstrešja znosili skoraj 150 kilogramov netopirskega gvana. Vreče z gvanom smo si po končani akciji prostovoljci razdelili, saj je gvan odlično naravno gnojilo za rastline, tudi za sobne. Za odvoz preostalih vreč, napolnjenih z gvanom, pa se je prijazno ponudil gospod ključar, ki nam je zaupal, da tudi te ne bodo šle v nič. Vsi zaprašeni od glav do peta smo se odpravili do vaškega doma, kjer je sledilo zanimivo predavanje. V njem smo razkrili pomembnost netopirjev v naravi, razkrinkali tabuje o teh živalih in odgovorili na vsa vprašanja poslušalcev. Ob sončnem zahodu smo se odpravili nazaj do cerkve, kjer smo za zaključek s pomočjo ultrazvočnih detektorjev spremljali izletavanje navadnih netopirjev. To dogajanje so najbolj pozorno in navdušeno spremljali najmlajši udeleženci dogodka, za katere lahko nedvomno rečemo, da so navadne netopirje privzeli za svoje še posebej zanimive sosede. Vsem sodelujočim se še enkrat lepo zahvaljujemo za udeležbo, pomoč in skrb za netopirje!

Pridruži se nam tudi ti ali spremljaj naše aktivnosti! Dogajanje v slopu projekta redno objavljamo na spletu: <http://www.sdpvn-drustvo.si/projekt-navadni-netopirji.html> in Facebooku: <http://www.facebook.com/sdpvn>. In ne pozabite: netopirji so prav posebni sosedi, zato jih ne preganjajmo! ☿